

Τὰ φυλλάδια τοῦ «*Cinégraphie Journal*» (ἐβδομαδιαῖο γαλλόγλωσσο περιοδικό) περιέχουνε ἐνδιαφέρουσες εἰδήσεις γὰ τὴν καλλιτεχνικὴ ζωὴ τῆς Ἀλεξάνδρειας. Ἔχουν ἐπίκαιρες καὶ ἐπιμελημένες εἰκόνες καὶ καλὴ «*Chronique Parisienne*».

Τὸ «*Journal des Hellènes*» τοῦ Παρισιοῦ ἔβγαλε τὸν Ὀκτώβριον ἓνα φυλλάδιον ἀφιερωμένο στὸν ἑλληνισμό τῆς Μασσαλίας. Περιέχει διάφορες πληροφορίες γὰ τοὺς Ἕλληνας τῆς Μασσαλίας, καὶ κατάλογο τῶν Ἑλλήνων ἐπαγγελματιῶν. Στὴ Μασσαλία ἔχει ἑλληνικὸ σχολεῖο ποὺ ἰδρύθηκε πρὶν τέσσερα χρόνια. Διατηρεῖται ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ Ἐμπορικὸ Ἐπιμελητήριον τῆς πόλης. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ τῶν τεσσάρων χρόνων τὸ σχολεῖο εἶχε 245 μαθητὲς ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἀπὸ 6 ἴσαμε 15 χρόνων.

«*Νέοι Καιροί*». Ἐβδομαδιαία ἑφημερίδα τοῦ Πειραιᾶ. Χώρα ἀπὸ τὴς ἀφθονες πειραιώτικες εἰδήσεις, περιέχει καὶ ἀρκετὴ φιλολογικὴ ὕλη. Σημειώνομε ποιήματα: τοῦ Ἀργύρη Ἐφταλιώτη, τῆς Μυρτιώτισσας (ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «*Κυκλάδες*»), τοῦ Λάσκου (ἀπὸ τὴν «*Ἀλεξανδρινὴ Τέχνη*») καὶ τοῦ Θεοχάρη.

«*Αἰθιοπικὸς Κόσμος*». Ἐβδομαδιαία ἑφημερίδα τοῦ Ἀδὺς Ἀμπέμπα. Στὸ φύλλον τῆς 8 Νοεμβρίου βρισκομε ἓνα ἐνθουσιώδικο ἄρθρον μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς στέφης τοῦ Ἀβυσσηνοῦ Αὐτοκράτορα.

«*Ἀλήθεια*». Ἐβδομαδιαία ἑφημερίδα. Λεμεσός.

«*Νέα Ἡχώ*». Ἐφημερίδα τοῦ Πόρτ - Σαῖτ.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΣΤΙΣ 8 Ἰανουαρίου κυκλοφορεῖ ἓνα πολὺ μεγάλο ἐνδιαφέροντος κοινωνικο-πολιτικὸ ἐβδομαδιαῖο περιοδικό, «*Παναγύπτια*» μὲ διευθυντὴ τὸν κ. Στέφανο Πάργα, ἀρχισυντάκτη τὸν κ. Σ. Πέτρο Πετρίδη καὶ ἐπὶ τῆς ὕλης τὴν κ. Ε. Ζεῖτα.

Τὸ σοβαρὸ αὐτὸ ὄργανον ἔχει ὡς πρόγραμμα τοῦ στοῦ κοινωνικὸ ἐπίπεδο, τὴ μελέτη τῶν προβλημάτων τοῦ Αἰγυπτιώτου Ἑλληνισμοῦ. Τὴν ἐπίτευξιν τῆς συστηματικῆς ὁργάνωσής του σὲ ἓνα εἶδος ὁμοσπονδίας. Τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ὁμοσπονδίας αὐτῆς ἀπτὴν Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση. Τὴ σύμφιξιν τῶν Ἑλληνο-Αἰγυπτιακῶν διανοητικῶν καὶ κοινωνικῶν δεσμῶν. Τὴν στενωτέραν συνεργασίαν τοῦ Ἑλληνο-Αἰγυπτιακοῦ Κεφαλαίου.

Καὶ στοῦ πνευματικὸ ἐπίπεδο:

Τὴν πιστοποίησιν τῆς ὑπαρξῆς Νεωτέρας Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς, τὴν ἐμφύσησιν ἐνιαίου ιδεώδους καὶ κοινῆς κατεύθυνσης καὶ τὴν ἐπιβολὴν τῆς Σχολῆς αὐτῆς στὴν πανελλήνιον σκέψιν. Νὰ γνωρίσει τοὺς Ἕλληνας τὴν Ἀραβικὴ γενικὰ καὶ τὴν Αἰγυπτιακὴ εἰδικὰ λογοτεχνία. Νὰ γνωρίσει τοὺς ἀραβόφωνους γενικὰ καὶ τοὺς Αἰγυπτίους εἰδικὰ τὴ Νεοελληνικὴ Λογοτεχνία.

Ἐχομε πεποίθησιν ὅτι τὸ ἐκλεκτὸ αὐτὸ περιοδικὸ μοναδικὸ στοῦ εἶδος του γὰ τὴν Αἴγυπτον θὰ γίνε ἐνθουσιώδεια δεκτὸ καὶ θὰ ὑποστηρικτεῖ ἀπ' τοὺς ἐδῶ Ἕλληνας. Ἐλπίζομε δὲ νὰ ἐνδιαφέρεται καὶ τοὺς ἔξω ἀπτὴ χώρα μας Ἕλληνας ποὺ παρακολουθοῦν τὴ σημαντικὴ δράσιν τῶν πολυάριθμων Αἰγυπτιωτῶν. Γὰ τὴν ἰδεολογικὴ ἐπιτυχία του ἔχομε πλήρη τὴ βεβαιότητα. Τὸ ὄνομα τοῦ κ. Πάργα ὡς

διευθυντή είναι άρκετό. Κανείς δέν έχει ξεχάσει τήν σέ άλλο επίπεδο, τό καθαρώς λογοτεχνικό, ίκανοποιητικότατη δράση του μέ τό λαμπρό περιοδικό «Γράμματα». Συντελεστικότατη δέ άσφαλώς στήν πρόοδο του περιοδικού είναι ή συνεργασία του έκλεκτου δημοσιογράφου και λογίου κ. Πέτρου Πετρίδη ειδικού γιά τήν κατεύθυνση και τό σκοπό των «Παναγυπτίων».

Τους φίλους συναδέλφους ή «'Αλεξανδρινή Τέχνη» συγχαίρει γιά τήν τόσο ώφέλιμη συμβολή τους στήν άνώτερη άποψη τής δημοσιογραφικής σκοπιμότητας.

ΣΤΗΝ Galerie του κ. M. J. Ramia εγκαινιάστηκε φέτος έτήσια διεθνής ομαδική έκθεση των 'Αλεξανδρινών ζωγράφων (άνοικτη από τις 2—22 Δεκεμβρίου). Έλαβαν μέρος οι: Κα Θ. Καραβία, Δνίς Bassili, Κοσ Elie V. Adda, Jules Balint, G. Khoury-Compène, Galvagni, Δ. Λίτσας, M. Ματσάκης, Γ. Μουστάκης. Di Nardi, Naghi, Sébasti, G. Thorn, καθ. A. Zanieri, Nicosoff Bey.

Γιά πρώτη έκθεση είχε πολλή έπιτυχία. Έκτέθηκαν 70 περίπου έργα άντιπροσωπευτικά των καλλιτεχνών. Κατά τή διάρκεια τής έκθεσης ό οργανωτής κ. Ramia πρόσφερε τσαϊ στον διεθνή τύπο και στους καλλιτέχνες.

Ό κ. Ramia είναι άξιος θερμών συγχαρητηρίων. Η προσπάθειά του μάς ένθουσιάζει. Συντείνει πολύ μέ τήν πρωτοβουλία του στήν ένίσχυση τής καλλιτεχνικής κίνησης τής πόλης μας, κι' αυτό είναι σημαντικό.

Ο ΓΝΩΣΤΟΣ καλλιτέχνης κ. Μπούρλος περαστικός άπτήν Αίγυπτο έδωσε στις 27 Νοεμβρίου 1930, στήν αίθουσα του Αισχύλου μιá διάλεξη γιά τις Δελφικές Έορτές. Πυκνό άκροατήριο παρακολούθησε μέ ένδιαφέρον τις λεπτομέρειες τής μεγάλης προσπάθειας του 'Αγγελου και τής Εύας Σικελιανού. Ό κ. Μπούρλος πού παρακολούθησε άπό κοντά τήν προετοιμασία και έπιτυχία των Δελφικών Έορτών στις όποιες και έλαβε πρωτεύον μέρος ύποκριθείς τον Προμηθέα, άνάπτυξε μέ δύναμη τή Δελφική Ίδέα άπτή στιγμή τής πρώτης έμπνευσης του Σικελιανού ως τήν λαμπρή πραγματοποίησή της μέ τήν παγκόσμιας σημασίας έπιτυχία των Έορτών. Ό κ. Μπούρλος σ' έισαγωγικό μέρος τής διάλέξής του μίλησε γιά τήν μεγάλη νεοελληνική μορφή του Σικελιανού και γιά τό ποιητικό έργο του· άπάγγειλε τό θαυμάσιο ποίημα του Σικελιανού «Τό μαρτύριο του Όσίου Σεραφείμ στον Έλικώνα».

ΣΤΟΝ «Ταχυδρόμο» τής 22 Δεκεμβρίου διαβάσαμε ένα σημείωμα του έκλεκτου συνεργάτου μας κ. Γιάγκου Πιερίδη γιά τον Γ. Σκληρό. Άφορμή στο σημείωμα έδωσε τό φυλλάδιο πού αυτές τις μέρες κυκλοφορεί ό διαπρεπής έπιστήμονας και λόγιος κ. Παύλος Πετρίδης· μιá διάλεξη πού έκανε γιά τό Σκληρό, σαν μνημόσυνο, ένα χρόνο μετά τό θάνατό του. Φέτος κλείνουν τά έντεκα.

Γιά τον Σκληρό ως άνθρωπο ό κ. Γιάγκος Πιερίδης λέει: «Ό γιατρός Γεώργιος Κωνσταντινίδης — αυτό ήταν τό πραγματικό του όνομα— μέ τήν ψυχική του άνωτερότητα, κατακτούσε τον άπέναντί του πριν άπό τό διανοούμενο Σκληρό. Οι λεπτοί του τρόποι, τό ξάστερο βλέμμα του, τό ελικρινές του ένδιαφέρον γιά τον τρίτο, ως κι' αυτή ή ψιλή κι' άσθενική φωνή του, πού σ' έναν άλλο θά μάς πείραζε, είχε κάτι τό βαθειά ανθρώπινο. Ός σήμερα έχω σ' αυτιά μου τήν ψιλή του φωνή πού έφτανε κατ' ευθεία μέσα μου, τότε συμβουλευτική, τότε άυστηρή, τότε πονεμένη, τότε γεμάτη

ἀγάπη. Τέτοια πάνω-κάτω πρέπει νὰ ἦταν καὶ ἡ φωνὴ μερικῶν ἀγίων μπροστὰ τοὺς ὁποίους ἐγονάτιζαν οἱ ψυχὲς τῶν πρώτων χριστιανῶν. Ὁ γιατρὸς Κωνσταντινίδης ἐπιβαλλόταν στὸν ἀπέναντί του μὲ τὴ γλυκύτητα. Καὶ μολονότι μιλοῦσε πάντα τὴ γλῶσσα τῆς ἀλήθειας, μολονότι, ἀμείλικτος, ἔβγαζε στὸ φῶς ἐλαττώματα, κατένενα δὲν ἐπλήγωνε ὡς ξεχωριστὸ ἄτομο».

Γιὰ τὸν κοινωνιολόγο λέει: «Ὁ Σκληρὸς στὴν Ἑλληνικὴ Κοινωνιολογία εἶναι ὁ,τι ὁ Ψυχάρης στὸ Γλωσσικὸ Ζήτημα, ὁ,τι ὁ Γαβριηλίδης στὴ δημοσιογραφία». Σ' αὐτὸ τὸ συμπέρασμα καταλήγει ὁ Παῦλος Πετριδῆς ὁ ὁποῖος ἐσκυψε προσεκτικὰ στὸ ἔργο τοῦ μελετητοῦ πού πρώτος ἔφερε τὴν σοσιαλιστικὴν ἰδεολογία στὴν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ τὸ ἔργο τοῦ Σκληροῦ δὲν εἶναι γνωστὸ, δυστυχῶς, παρὰ ἀπὸ ἓνα μικρὸ κύκλο ἀνθρώπων τῆς σκέψεως. Στὴ σημερινὴ ἀνήσυχη καὶ ἀνοικονόμητη περίοδο τῆς πνευματικῆς καὶ πρὸ πάντων κοινωνικῆς ἐξελιξέως μας, εἶναι ἄξιον ἀπορίας πῶς δὲν ἐμελετήθη ἀπὸ ἓνα κοινὸ εὐρύτερο, κ' ἀκόμα ἀπὸ τὸ μεγάλο ἑλληνικὸ κοινόν.

• Βαθύ, σοβαρὸ καὶ φωτισμένο, τὸ ἔργο τοῦ Σκληροῦ, εἶχε μεγάλη ἐπίδρασι στὸν πνευματικὸ μας ὀρίζοντα καὶ μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι ἐχρησίμευε σὰν καθοδηγητὴς τοὺς νέους δρόμους τῆς σκέψεως, τοὺς ὁποίους ἡ σημερινὴ διάνοια βαδίζει ἐλεύθερη ἀπὸ ρωμαντισμούς. Ὁ Σκληρὸς πρωτοφάνηκε στὴν πνευματικὴ μας ζωὴ στὰ 1907 μ' ἓνα μικρὸ βιβλιαράκι τὸ «Κοινωνιὸς μας Ζήτημα». Ἡ μελέτῃ ἐκείνη γεμάτῃ ὀρθορροσύνη, ἀντίκρουξε οὐσιαστικά, πολλές ἐκδηλώσεις τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας καὶ ἐχρησίμευε, μπορούμε νὰ ποῦμε, ὡς ἀφετηρία σὲ πολλοὺς πρωτοπόρους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὁ Σκληρὸς ὡς ἄνθρωπος τῆς σκέψεως ἦταν ἀπὸ τοὺς λίγους τοὺς ὁποίους θὰ μπορούσαμε ἄφοβα νὸ τοὺς ἀποδώσωμε τὸν τίτλο τοῦ πολιτισμένου, τοῦ ἄριτα μορφωμένου, τοῦ σοφοῦ. Πολυσυνέθητε σκέψι, καθάρια καὶ δυνατὴ, ἀγκάλιαζε μὲ τὴν ἴδια ἀριότητα ὅλες τὶς πνευματικὰς ἐκδηλώσεις: φιλοσοφίᾳ, ἐκπαίδευσι, ἱστορίᾳ καὶ ἦταν σὲ θέσι νὰ τις ἐξετάσῃ μὲ τὸ μέτρο τῆς πραγματικότητος καὶ νὰ βρῇ σὲ κάθε μιὰ τὴν ἐπίδρασι πού ἐξασκοῦσε στὴν κοινωνικὴ μας ἐξέλιξι.

Γιὰ μᾶς ἐδῶ τοὺς Αἰγυπτιωῆτες, ἔχει ξεχωριστὴ σημασίᾳ ὁ Σκληρὸς. Ἐπειδὴ τὰ τελευταῖα του χρόνια τὰ πέρασε μεταξύ μας. Εἶνε γνωστὸς οἱ μελέτες του πού ἐδημοσίευσε στὰ ἀλεξανδρινὰ περιοδικὰ καὶ στὶς ἐφημερίδες, ἡ δρᾶσις του στὸ «Ἐντευκτήριον» τοῦ Καίρου, καθὼς καὶ τὸ τελευταῖο μεγάλο ἔργο τῆς ζωῆς του. Στὰ «Σύγχρονα Προβλήματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ», ὁ Σκληρὸς ἐξετάζει μὲ ἀσυνήθιστο ὀρθολογισμὸ καὶ ἀντικειμενικότητα τὰ κοινωνικά μας γεγονότα καὶ τὶς ἐκδηλώσεις των».

ΠΕΘΑΝΕ στὴν Κηφισιά ὅπου ἔμενε ὁ συνεργάτης μας λογοτέχνης καὶ καλλιτέχνης Γιώργος Βαλταδώρος, σὲ ἡλικία μόλις 32 χρονῶν. ἔχει γράψῃ ἠθογραφικὰ διηγήματα, μελέτες γιὰ ζωγραφικὴ. Τὰ τελευταῖα του πεζογραφήματα εἶχαν πολλὴ πρωτοτυπία. ἔχει ἐκδόσει ἓνα τόμο ἠθογραφικῶν διηγημάτων «Ὅσοι ζήσουν» καὶ συνεργάστηκε σὲ διάφορα λογοτεχνικά περιοδικὰ. Ἡ ζωγραφικὴ του δουλειὰ εἶναι σχεδὸν ἀγνωστὴ· ξέρομε ὅμως ὅτι ἄρесе τὴ μοντέρνα Τέχνη. Ἐλπίζομε οἱ φίλοι του νὰ παρουσιάσουν συγκεντρωμένη τὴν καλλιτεχνικὴ του δημιουργία.

ΣΤΗΝ «Ἐφημερίδα» ἐξακολουθεῖ ἡ δημοσίευσή ποιημάτων Αἰγυπτιωτῶν—Χ. Ζερβοῦ, Ι. Ζερβοῦ, Ν. Καραβία, Καίτης Σφήκα, Ἀθηνᾶς Ρουσόκη Γερμανοῦ, Π. Βρισμιτζάκη, Γ. Α. Παπουτσάκη, Χ. Γαλιατσίου, Γ. Κασμάτη, Θ. Ματσάκη καὶ ἄλλων.